

УДК 351.746.1

Віктор ЗАЛОЖ,
кандидат військових наук, доцент,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

Олексій ГЛУЗДАНЬ,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

МЕТОДИЧНИЙ АПАРАТ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС УЧАСТІ У СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ДІЯХ ВІЙСЬК (СИЛ)

У статті розглядається методичний апарат оцінювання ефективності застосування підрозділів швидкого реагування Державної прикордонної служби України під час участі у стабілізаційних діях військ (сил) з використанням графоаналітичного методу “квадрат потенціалу”.

Ключові слова: *стабілізаційні дії військ (сил), Державна прикордонна служба України, підрозділи швидкого реагування, ефективність застосування, методичний апарат, “квадрат потенціалу”.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. *Забезпечення безпеки державного кордону – складний і динамічний процес, який характеризується різновекторною спрямованістю та динамічними змі-*
© Залож В., Глуздань О.

нами, і передбачає залучення значної кількості різних за складом, призначенням та можливостями сил і засобів. Разом з тим нові загрози у сфері безпеки державного кордону та їх зростаючий потенціал [1] потребують розроблення і впровадження нових технологій охорони державного кордону, які дозволять посилити її безпекову складову, забезпечити захист інтересів держави на державному кордоні та її суверенних прав у виключній (морській) економічній зоні.

З цією метою створено систему інтегрованого управління безпекою державного кордону з урахуванням реальних і потенційних загроз, що, у свою чергу, потребувало формування та забезпечення розвитку підрозділів швидкого реагування, а саме: утворення підрозділів швидкого реагування, їх оснащення сучасними зразками озброєння, військової та спеціальної техніки; нарощування їх сукупного потенціалу з урахуванням цільового призначення, створення запасів необхідних ресурсів для відновлення боєздатності; удосконалення порядку дій підрозділів, підвищення рівня їх боєздатності тощо [1].

Оцінка ефективності застосування сил і засобів Державної прикордонної служби України (далі – Держприкордонслужба), зокрема оцінка їх потенційних можливостей, займає одне із ключових місць у загальному процесі планування оперативно-службової діяльності. Така оцінка передбачає збір та відповідну обробку інформації стосовно основних складових потенціалу органів (підрозділів) Держприкордонслужби, зокрема підрозділів швидкого реагування. Якість такої інформації та ступінь удосконалення алгоритмів її обробки суттєво впливає на якість рішень, які приймаються на їх основі [2].

Тому удосконалення методичних підходів до оцінювання ефективності застосування підрозділів швидкого реагування, зокрема оцінки їх сукупного потенціалу, становить актуальну та важливу для практики наукову задачу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опираються автори. Сучасні розробки провідних учених, їх досвід у теорії оцінки потенціалу різноманітних організацій представлені у наукових працях [3, 4]. За-

значені науковці обґрунтували у своїх працях методичні підходи до інтегральної оцінки сукупного потенціалу промислових підприємств.

Результати аналізу досліджень з питань визначень потенціалів (можливостей) військ (сил) свідчать про зосередження уваги дослідників в основному на визначенні бойових потенціалів міжвидових угруповань військ (сил) військових формувань сектору безпеки і оборони, їх структури та класифікації [2; 5]. Разом з цим, незважаючи на очевидність та актуальність зазначеного питання, досліджень з питань визначення сукупних потенціалів сил і засобів правоохоронних органів, зокрема Держприкордонслужби, дуже мало, а стосовно підрозділів швидкого реагування вони взагалі не проводилися і тому потребують детального аналізу.

Метою статті є розробка та обґрунтування методичного апарату оцінювання ефективності застосування підрозділів швидкого реагування, який забезпечить достовірний результат як у кількісному вимірнику, так і в графічному поданні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ході виконання завдань із забезпечення безпеки державного кордону, зокрема під час участі у стабілізаційних діях військ (сил), сили і засоби підрозділу швидкого реагування (далі – підрозділ) реалізують сукупний потенціал (Π), який закладений в їх структуру і безпосередньо вплине на результат оперативно-службової діяльності – рівень виконання підрозділом покладених на нього завдань ($P_{ВЗ}$) [6, 7].

Відповідно до зазначеного рівень виконання завдань підрозділом під час участі у стабілізаційних діях військ (сил) буде залежати від величини його сукупного потенціалу (Π), тобто рівень виконання завдань $P_{ВЗ}$ буде функцією від Π

$$P_{ВЗ} = F(\Pi). \quad (1)$$

При цьому залежність між рівнем виконання завдань та величиною сукупного потенціалу підрозділу у статті приймається лінійною [6].

У свою чергу сукупний потенціал підрозділу характеризує здатність його сил і засобів здійснювати оперативно-службову діяльність

та виконувати завдання із забезпечення безпеки державного кордону під час участі у стабілізаційних діях військ (сил). Під сукупним потенціалом підрозділу в статті розуміємо притаманну йому максимальну здатність виконувати ті чи інші дії, вирішувати поставлені завдання, що визначаються його внутрішніми кількісно-якісними характеристиками і зв'язками незалежно від конкретних умов обстановки. Під здатністю в цьому випадку будемо розуміти можливість підрозділу виконувати поставлені завдання з максимальною ймовірністю успіху [6].

Потенціал підрозділу, на наш погляд, слід розглядати з точки зору ресурсно-цільового підходу – як сукупність ресурсів та здібностей щодо досягнення певних результатів (цілей) [3, 4].

Отже, максимальну здатність сил та засобів підрозділу при здійсненні оперативно-службової діяльності під час участі у стабілізаційних діях військ (сил) можна охарактеризувати сукупним потенціалом, який, у свою чергу, включає декілька складових – часткові потенціали. Можливий склад сукупного потенціалу підрозділу швидкого реагування відповідно до ресурсно-цільового підходу наведено на рис. 1.

Рис. 1. Можливий склад сукупного потенціалу підрозділу швидкого реагування

Склад показників кожної складової сукупного потенціалу підрозділу обумовлюється нашим розумінням їх сутності.

Під бойовим потенціалом підрозділу розуміємо кількісні й якісні показники, які характеризують його здатність у будь-яких умовах обстановки виконувати бойові завдання за призначенням, що пов'язані із забезпеченням захисту державного кордону [9].

Під службовим потенціалом підрозділу у статті прийнято кількісні й якісні показники, що характеризують його здатність в будь-яких

умовах обстановки виконувати завдання за цільовим призначенням, що пов'язані із охороною державного кордону [6].

Під управлінським потенціалом будемо розуміти сукупність показників, що характеризують управлінські ресурси (технології), які є в наявності при даному рівні організації і забезпеченості системи управління й можуть бути використані, приведені в дію для досягнення мети, розв'язання завдань із забезпечення безпеки державного кордону, реалізації можливостей сил і засобів підрозділу в будь-яких умовах обстановки [3, 4].

Під кадровим потенціалом прийнято сукупність показників, що характеризують можливості певних категорій особового складу підрозділу, які можуть бути приведені у дію в процесі оперативно-службової діяльності при виконанні завдань із забезпечення безпеки державного кордону в будь-яких умовах обстановки [9].

Для обґрунтування ваги складових частин сукупного потенціалу підрозділу відповідно до його призначення було використано метод експертного оцінювання – метод номінальної групи. Як експерти були залучені 10 висококваліфікованих фахівців з питань оперативно-службової діяльності, управління, науковців, до напрямів діяльності яких входить дослідження даного питання. За результатами обробки даних експертного оцінювання (рис. 2) отримано показники вагомості складових сукупного потенціалу підрозділу: службовий потенціал (СП) – 0,17; бойовий потенціал (БП) – 0,35; управлінський потенціал (УП) – 0,35; кадровий потенціал (КП) – 0,13.

Перевірка узгодженості думок експертів за допомогою коефіцієнта конкордації засвідчила високу узгодженість їх думок ($W = 0,816$), а критерій узгодженості Пірсона підтвердив не випадковий характер отриманих результатів. Отже, отримані значення ваги часткових потенціалів мають сенс і можуть бути використані в подальших дослідженнях.

Як методичний апарат для оцінки часткових і розрахунку сукупного потенціалів підрозділу швидкого реагування у статті пропонується використовувати графоаналітичну модель “квадрат потенціалу” [3, 4].

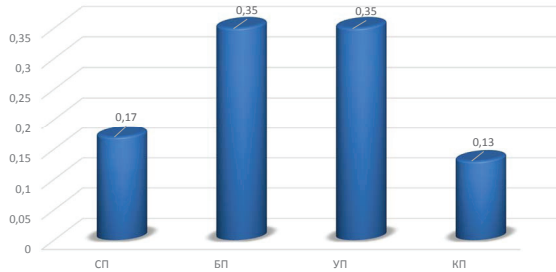

Рис. 2. Результати експертного оцінювання складових сукупного потенціалу підрозділу швидкого реагування

Сутність графоаналітичної моделі полягає в тому, що вона становить область, яка утворена векторами, що являють собою стан складових сукупного потенціалу підрозділу. Запропонована модель, на наш погляд, має такі переваги:

по-перше, вона надає змогу встановити кількісне значення сукупного потенціалу у вигляді шкали значень;

по-друге, охоплює всі показники основних складових сукупного потенціалу підрозділу;

по-третє, дає можливість системно встановити кількісні та якісні зв'язки між окремими елементами сукупного потенціалу, рівень його розвитку і на підставі цього обґрунтувати та своєчасно реалізувати управлінські рішення щодо підвищення ефективності застосування підрозділу;

по-четверте, оперує фактичними показниками, які можна розрахувати на основі реальних результатів оперативно-службової діяльності підрозділу.

Аналіз та узагальнення наявного досвіду дають можливість зробити висновок про те, що оцінку сукупного потенціалу підрозділу доцільно проводити методом порівняльної комплексної оцінки за допомогою системи показників, які характеризують його часткові потенціали: службовий; бойовий; управлінський; кадровий (рис. 1).

В основу розрахунку та оцінки покладається порівняння за кожним показником часткових потенціалів та сукупного потенціалу під-

розділу загалом з умовним еталонним або розрахунковим показником потенціалу найкращого підрозділу.

Отже, базою для оцінки рівня сукупного потенціалу підрозділу є не суб'єктивні думки експертів, притаманні більшості інших методик оцінювання, а найвищі результати, досягнуті в процесі оперативно-службовій діяльності.

На підставі обраної моделі автори пропонують методику розрахунку та оцінювання сукупного потенціалу підрозділу швидкого реагування, яку в загальному вигляді подано на рис. 3 у вигляді блокової конструкції.

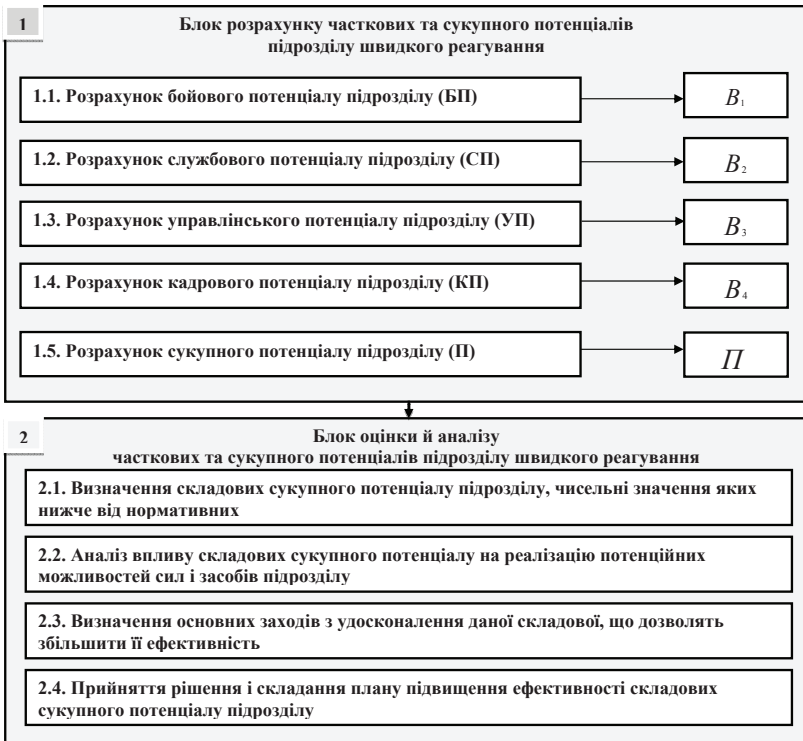

Рис. 3. Блок-схема методики розрахунку й оцінки часткових та сукупного потенціалів підрозділу швидкого реагування

Отже, алгоритм методики оцінювання ефективності застосування підрозділів швидкого реагування на основі графоаналітичної моделі оцінки сукупного потенціалу передбачає розрахунок часткових та сукупного потенціалів підрозділу швидкого реагування:

1) визначення показників оцінки та їх групування. Вихідні дані, за необхідності, подаються у вигляді матриці (a_{ij}) , таблиці, де в рядках записані номери показників $(i = 1, 2, 3, \dots, n)$, а в стовпцях – назви підрозділів, сукупний потенціал яких оцінюють $(j=1,2,3, \dots, m)$;

2) визначення вагомості часткових потенціалів $(k_{ок})$ та показників (q_i) у кожній групі часткового потенціалу (сума ваги по групі дорівнює 1);

3) визначення еталонних значень показників. Еталонні значення показників, як правило, можуть вибиратися за показниками найкращого підрозділу або можуть бути еталонні (встановлені);

4) проведення розрахунку довжини вектора B_k для кожної $(k-i)$ групи за формулою

$$B_k = \left(\sum_{i=1}^n \frac{P_i}{P_{ie}} \times q_i \right),$$

де k – кількість груп показників; P_i – показник групи, по якій проводиться оцінка; P_{ie} – значення еталонного показника; q_i – вага показника; n – кількість показників у групі.

5) побудова графіка квадрат-потенціалу підрозділу (рис. 3);

6) розрахунок величини сукупного потенціалу підрозділу. Площу багатокутника потенціалу підрозділу можна обчислити за формулою

$$P = \frac{1}{2} \times \sum_{k=1}^n B_k \times B_{k+1} \times \sin \alpha_{k/(k+1)},$$

де B_k, B_{k+1} – довжина суміжних k -ї та $(k+1)$ -ї складової потенціалу підрозділу, що оцінюється; $\alpha_{k/(k+1)}$ – кути між суміжними k -ю та $(k+1)$ -ю складовою.

Кути між суміжними складовими розраховуються за формулою

$$\alpha_{k/(k+1)} = k_{ок} \times 360^\circ,$$

де $\alpha_{k/(k+1)}$ – кути між суміжними k -ю та $(k+1)$ -ю складовою; $k_{ок}$ – вага першої k -ї складової з двома суміжними;

7) побудова векторів чотирикутника сукупного потенціалу підрозділу.

Основою для побудови чотирикутника сукупного потенціалу підрозділу є вага складових сукупного потенціалу підрозділу, на підставі якої розраховуються кути між ними (табл. 1).

Таблиця 1

Розрахунок кутів між суміжними складовими чотирикутника сукупного потенціалу підрозділу

Складові сукупного потенціалу	Вага складової	Кут між суміжними складовими	Синус кута
Службовий потенціал (СП)	0,17	61°	0,87
Бойовий потенціал (БП)	0,35	126°	0,81
Управлінський потенціал (УП)	0,35	126°	0,81
Кадровий потенціал (КП)	0,13	47°	0,73
Сукупний потенціал	1,00	360°	3,22

З урахуванням визначених кутів вектори чотирикутника сукупного потенціалу будуть мати вигляд, наведений на рис. 4.

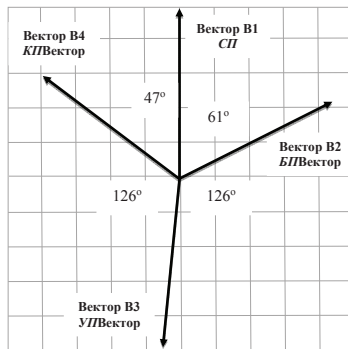

Рис. 4. Вектори чотирикутника сукупного потенціалу підрозділу

Отже, вираз для визначення сукупного значення потенціалу підрозділу (П) матиме вигляд:

$$П = 0,435 \times СП \times БП + 0,405 \times БП \times УП + 0,405 \times УП \times КП + 0,365 \times КП \times СП .$$

Оскільки квадрат потенціалу підрозділу будується на одиничних векторах, то максимальне значення за кожною складовою дорівнює 1. Тоді максимальна величина сукупного потенціалу за формулою (5) складе 1,61 у. о. Мінімальне значення потенціалу дорівнює нулю. Виходячи з цього, обґрунтуємо шкалу значень сукупного потенціалу підрозділу, розділивши максимальне значення на три діапазони – низький потенціал, середній та високий (табл. 2).

Для визначення діапазонів значення інтерпретації результатів за кожною складовою сукупного потенціалу підрозділу (B_k), використовуємо таблицю 3.

Таблиця 2

Інтерпретація значень сукупного потенціалу підрозділу

Величина сукупного потенціалу, у. о.	Інтерпретація результату
0,00 – 0,48	Низький потенціал
0,48 – 1,12	Середній потенціал
1,12 – 1,61	Високий потенціал

Таблиця 3

Інтерпретація значень часткових потенціалів підрозділу

Величина часткового потенціалу, у. о.	Інтерпретація результату
$B_k < 0,30$	Низький потенціал
$0,30 \leq B_k \leq 0,70$	Середній потенціал
$B_k > 0,70$	Великий потенціал

Виконані розрахунки дають можливість переходити до аналізу сукупного та часткових потенціалів підрозділу швидкого реагування.

Оцінка й аналіз часткових та сукупного потенціалів підрозділу швидкого реагування виконуються так.

Блок призначений для оцінки сукупного та часткових потенціалів підрозділу та прогнозованого рівня виконання його силами і засобами завдань із забезпечення безпеки державного кордону під час участі у стабілізаційних діях військ (сил).

За формою квадрата потенціалу підрозділу робляться висновки:

1) за розмірами квадрату.

Для інтерпретації та оцінки результатів за окремими складовими сукупного потенціалу використовується така шкала значень:

якщо довжина вектора $B_k > 70$ – підрозділ має за даним вектором великий потенціал;

якщо довжина вектора $30 \leq B_k \leq 70$ – підрозділ має за даним вектором середній потенціал;

якщо довжина вектора $B_k < 30$ – підрозділ має за даним вектором малий потенціал;

2) за типом квадрата потенціалу.

Якщо довжина вектора $B_1 = B_2 = B_3 = B_4$ – підрозділ має збалансований потенціал (форма графічної фігури є квадратом) (рис. 5).

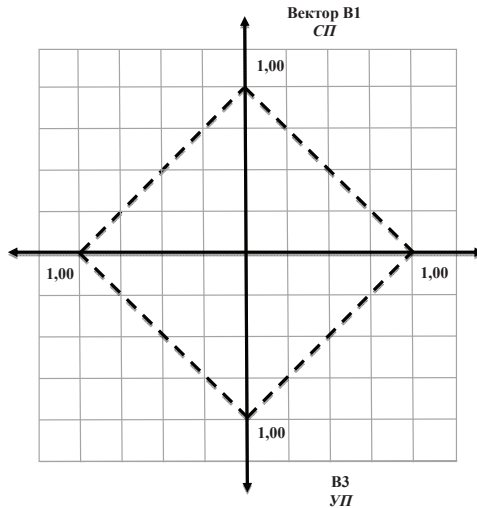

Рис. 5. Графічне зображення квадрата потенціалу еталонного підрозділу швидкого реагування

Якщо довжина векторів $B_1 - B_4$ сильно різняться – підрозділ має незбалансований потенціал (форма графічної фігури є неправильним чотирикутником).

При визначенні меж інтервалів (табл. 4), в яких повинен знаходитися сукупний потенціал підрозділу, щоб забезпечити необхідний рівень виконання завдання, автори виходили з того, що неповна реалізація сукупного потенціалу підрозділу рівносильна зниженню боєздатності його сил і засобів [6, 7, 10].

Таблиця 4

Допустимі значення зниження сукупного потенціалу підрозділу, що забезпечують виконання поставленого завдання

Боездатність сил та засобів підрозділу швидкого реагування	Рівень виконання поставленого завдання	Рівень зниження потенціалу, у. о.
Боездатні	Завдання виконано у встановлені терміни з установленим рівнем	до 0,48
Обмежено боездатні	Завдання виконано з перевищенням термінів і/або нижчим рівнем	0,48 – 1,12
Небоездатні	Завдання не виконано	понад 1,12

Виходячи з цього, критеріями оцінки ефективності оперативно-службової діяльності підрозділу швидкого реагування обрано такі значення Π , при попаданні в які слід очікувати:

завдання, що покладені на підрозділ, будуть виконані у встановлені терміни і запланованим рівнем – при $1,61 \geq \Pi > 1,12$;

завдання, що покладені на підрозділ, будуть виконані, але з перевищенням термінів і/або рівнем нижче запланованого – при $1,12 \geq \Pi \geq 0,48$;

завдання, що покладені на підрозділ, будуть не виконані – при $\Pi < 0,48$.

Отримана в результаті розрахунків оцінка та її складові будуть основою для проведення аналізу сукупного та часткових потенціалів підрозділу при виконанні завдань, що пов'язані із забезпеченням безпеки державного кордону.

На основі аналізу комплексної оцінки і її складових можливо провести аналіз, який включає:

порівняння отриманої оцінки за векторами $B_1 - B_4$ з максимально можливою. Якщо $B_1 = B_2 = B_3 = B_4 = 1,00$, то реалізація потенціалу підрозділу буде максимальною і подальший аналіз можна не проводити. Якщо $B_1 - B_4 < 1,00$, то залежно від величини відхилення здійснюється перехід до другого етапу;

визначення векторів сукупного потенціалу, чисельні значення яких нижче нормативних;

аналіз впливу векторів сукупного потенціалу на виконання завдань під час участі у стабілізаційних діях військ (сил);

визначення основних заходів, шляхів удосконалення векторів, які дозволять збільшити ефективність застосування підрозділу швидкого реагування.

На основі визначених заходів приймається рішення і складається план підвищення ефективності векторів і сукупного потенціалу в цілому.

На підставі цієї методики розроблено алгоритм роботи щодо порядку її використання (рис. 6).

Висновки. Для усунення проблемних питань, що були сформульовані на початку статті, авторами розроблено методичний апарат для оцінювання ефективності застосування підрозділів швидкого реагування на основі графоаналітичної моделі оцінки сукупного потенціалу. Для обчислення величини сукупного потенціалу підрозділу швидкого реагування обґрунтовано вагові коефіцієнти часткових потенціалів, розроблено методичні положення, які дають змогу отримати кількісний та графічний результат оцінювання. Крім того, методика дає змогу унаочнити наявні проблемні питання та обґрунтувати напрями підвищення сукупного потенціалу.

Перспективами подальших досліджень вважаємо обґрунтування системи показників для оцінювання ефективності застосування підрозділів швидкого реагування під час участі у стабілізаційних діях військ (сил), зокрема розрахунку часткових потенціалів підрозділу та визначення ваги впливу кожного показника.

Рис. 6. Алгоритм проведення оцінки сукупного потенціалу підрозділу швидкого реагування

Список використаної літератури

1. Стратегія розвитку Державної прикордонної служби України. Сайт Державної прикордонної служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dpsu.gov.ua/ua/activities/projects_acts/projects_acts_140.htm. – Заголовок з екрану.
2. Телелим В. М. Про методологічний підхід до визначення структури Збройних Сил України / В. М. Телелим, М. М. Деніжкін // Наука і оборона. – 2000. – № 3. – С. 33 – 38.
3. Касьянова Н. В. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник / Н. В. Касьянова, Д. В. Солоха, В. В. Морева та ін. – Донецьк : Вид-во Цифрова типографія, 2012. – 257 с.
4. Федонін О. С., Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібник / Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. Т. – К. : КНЕУ, 2003. – 316 с.
5. Бонин А. С. О боевых потенциалах образцов ВВТ, формирований и соотношениях сил группировок сторон / А. С. Бонин, Г. И. Горчица // Военная мысль. – 2010. – № 4. – С. 61-67.
6. Ставицький О. М. Методика оцінки ефективності службово-бойових дій військ напряму прикордонних військ України : дис. ... канд. військ. наук : 20.01.04 / О. М. Ставицький. – Хмельницький : АПВУ, 1998. – 159 с.
7. Алтухов П. К. Основы теории управления войсками / Петр Кириллович Алтухов. – М. : Воениздат, 1984. – 176 с.
8. Военный энциклопедический словарь / редкол.: А. П. Горкин, В. А. Золотарев и др.. – М. : Рипол Классик, 2002. – 1664 с.
9. Головка А. С. Теоретико-методичний зміст категорій “трудоий потенціал”, “кадровий потенціал” та “трудоий ресурси” / А. С. Головка. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 3. – Т. 2.
10. Справочник по оперативно-тактическим расчетам в пограничных войсках КГБ СССР / под ред. И. Я. Калиниченко. – М. : Воениздат, – 1989. – 440 с.

Рецензент – доктор військових наук, професор Кириленко В. А.

Залож В., Глуздань А. Методический аппарат оценки эффективности применения подразделений быстрого реагирования Государственной пограничной службы Украины во время участия в стабилизационных действиях войск (сил)

Оценка эффективности применения сил и средств Государственной пограничной службы Украины (далее – Госпогранслужба), в част-

ности оценка их потенциальных возможностей, занимает одно из ключевых мест в общем процессе планирования оперативно-служебной деятельности. Такая оценка предполагает сбор и соответствующую обработку информации по основным составляющим потенциала органов (подразделений) Госпогранслужбы, в частности подразделений быстрого реагирования. Качество такой информации и степень усовершенствования алгоритмов ее обработки существенно влияет на качество решений, принимаемых на их основе.

Поэтому совершенствование методических подходов к оценке эффективности применения подразделений быстрого реагирования, в частности оценки их совокупного потенциала, представляет собой актуальную и важную для практики научную задачу. Исходя из вышеуказанного, в статье рассматривается методический аппарат оценки эффективности применения подразделений быстрого реагирования Государственной пограничной службы Украины во время участия в стабилизационных действиях войск (сил) с использованием графоаналитического метода “квадрат потенциала”.

Ключевые слова: *стабилизационные действия войск (сил), Государственная пограничная служба Украины, подразделения быстрого реагирования, эффективность применения, методический аппарат, “квадрат потенциала”.*

Zalozh V., Gluzdan O. Methodology for assessing the effectiveness of the rapid emergency units usage of the State Border Guard Service of Ukraine during participation in the stabilization actions of the troops (forces)

The article analyzes the experience of the use of military formations of foreign states in stabilization (peacekeeping) operations, modern views on the conduct of stabilization operations (stabilization actions), the preconditions for the establishment of border response units and the tasks that are assigned to them during stabilization operations (stabilization actions).

Ensuring the security of the state border is a complex and dynamic process characterized by multidirectional orientation and dynamic changes and requires the involvement of a large number of different types of person-

nel, appointments and capabilities of the forces and facilities of the border authority.

So, the management of the border authority has made a decision on the creation of an integrated management system for the security of the state border by building a system of protection of the state border taking into account real and potential military and terrorist threats.

This, in turn, requires the formation and provision of development units of the rapid response of the border department. They will be the basis of the system of protection in the most threatening directions and an element of reinforcement of the border units in the event of a sharp change in the situation.

An analysis of recent researches and publications initiated the solution of this problem. We analyzed the available materials that considered the experience of the participation of foreign military formations in stabilization (peacekeeping) operations, modern views on the conduct of stabilization operations (stabilization actions) and the participation of bodies and units of the State Border Guard Service of Ukraine [1,2,3, 4,8,9]. Due to the analysis, it can be concluded that these sources did not conduct a deep analysis of the participation of the border units of the rapid response of the State Border Guard Service of Ukraine in stabilization operations (stabilization actions).

The purpose of the article is based on the analysis of the experience of the participation of military formations of foreign states in stabilization (peacekeeping) operations and modern views on the conduct of stabilization operations (stabilization actions) in determining the tasks that are assigned to the border units of the rapid response of the State Border Guard Service of Ukraine during participation in the stabilization operations (stabilization actions).

Conclusions. Thus, in order to eliminate the problematic issues formulated at the beginning of the article, the authors developed a methodical apparatus for assessing the effectiveness of the use of special purpose units on the basis of a graphoanalytic model of aggregate potential estimation. To calculate the value of the aggregate potential of the special-purpose unit, the weighting coefficients of partial potentials were substantiated, meth-

odological provisions were developed that allow obtaining the quantitative and graphic result of the evaluation. In addition, the methodology provides an opportunity to clearly see the existing problem issues and justify the directions for increasing aggregate potential.

Keywords: *stabilization actions of troops (forces), State Border Guard Service of Ukraine, rapid emergency units, efficiency of application, methodical apparatus, “square of potential”.*